

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊՍ. ՍՐՈՒԱՆՁՏԵԱՆՑԻ

Բաղդ ունեցանք ստանալ Կ. Պօլսից, բարձր. Տէր Յովհաննէս ա. ք. Մկրեանից, գաւառական երգերի մի ձեռագիր ժողովածու մեր տաղանդաւոր ժողովրդագրող Հանգ. Գարեգին Ե. Սրուանձաեանցի Հաւաքածոյքից, որոնք, որքան մեզ յայտնի է, գեռ ևս ոչ մի տեղ տպագրուած չլինելով՝ ուրախութեամբ հրատարակոււմ ենք «Լումայի» էջերում:

Ա.

Եաման սարեր հով էրէք (ըրէք)
Իմ դարդին դարման էրէք
Գիշեր խալտայ (սխալալ) դուրս ելայ
Թուի ամպերն անուշ կը ցօլայ:
Յոլայ վըր հարուայ սարին
Բարև տարէք իմ եարին.
Եարիկս է պաղջէն ի քուն
Պուրսայի բարձրն էր գլխուն:
Եարուկ էդ ինչ է կուտիս,
— Բիչ մը լօրու միս,
— Բրդուջ ձգէ յիս.
Ցանիմ հիւանդիս,—
Հիւանդն էր փողան (սրահ տան)
Դողան քեզ մէյտան
Քան զտակ մը ուհան
Հըտ ծովու ափան:
Ծովու փրփուր ծոցիկս էր,
Մերշկայ կնիկ բուրիկս էր,
Բերդի խաթուն մերիկս էր,
Ծանդր Ամերէն հերիկս էր,
Երթանք քուլա սօր

Գնենք ճուխտ մը սօլ
 Հագնենք զօրէտօր
 Ընկնանք չօլէ չօլ:
 Երթանք Խդրի գեղ,
 Գնենք, նուկի մեղ,
 Ընենք ճուածեղ
 Տանենք հովուին.
 Հովիւ խռովաւ
 Ոչխար մալուաւ
 Պէրւոր շիւարաւ
 Կթոց գլորաւ:

Բ.

Աղջիկ խօրոտիկ խօրոտիկ
 Մի՛ քէլի բորիկ խօրոտիկ
 Փուշ կելայ տոտիկ խօրոտիկ
 Երթանք ի մարագ խօրոտիկ,
 Ուտենք մենք կարագ խօրոտիկ.
 Կարագն է մեղրով խօրոտիկ
 Պագիկդ շատ համով խօրոտիկ:

Գ.

Դուն ելեր ես կերթէս էգին
 Դուն ու քու ջուխտակ տէգեր կին,
 Որն որ տեսնէր կ'ելնէր հոգին:
 Դուն ելեր ես կ'երթէս ի Պէր
 Ոչ պէր եղնէր ոչ պէրատէր
 Զիս չ'էնէիր շատ դարդի՛ տէր:
 Դուն ելեր ես կ'երթէս մարագ
 Վիշտ էր երկէն մէջքդ էր բարակ,
 Քու ուտելիք մեղր ու կարագ
 Քու հագնելիք քեզ բումպարագ:

Դ.

Սալտէդ (սէրդ) մէջ իմ որտիս սեր է
 Շորորս, կիւլվարդ, շորորս,
 Վարսերդ երեսիդ երերայ,
 Շորորս, կիւլվարդ, շորորս
 Ես տեսայ դու եկար սարէն
 Բացիր զիմ խօսաց տարէն
 Թագացուցիր սրտիս եարէն:
 Զուպէդ հըտ պաժիդ պարէմպար
 Սրտիկս լցիր շատ ահ ու զար
 Արի զիս մ'ընի տարպէտար:
 Միրզոն կանչէր մէկ միայն Տէր
 Շուտով մեռնէր քու հէրն ու մէր
 Զիս չ'էնէիր քեզ սիրոյ տէր:
 — Բարով եկար, քեզի տեսայ
 Սալամ կիւլվարդ կասեն, դո՛ւն ես,
 Զիս էրէ Շառօյին փեսայ
 Սալամ կիւլվարդ կ'ասեն, դո՛ւն ես:
 Իմ աչիցն ես կիւլի խանդան
 Դու կը մնէս սուլթան ու խան
 Էս խուրպան կ'եղնիմ քու անուան,
 Սալամ կիւլվարդ կ'ասեն, դո՛ւն ես:
 Մութն աշխարհ է, տէրին դիւնեայ
 Դարդերս թաժեցաւ չի հիննայ
 Իմ ահ ու զար քեզ չի մնայ,
 Սալամ կիւլվարդ կասեն, դո՛ւ ես:

Ե.

ՄԵՂԱՅ ՔԸԶԻ ՅԻՍՈՒՍ ՈՐԴԻ

—

Ստեղծեցիր երկինք գետինք
 Զանազան օրէնք կապեցիր,
 Արեւ լուսին խուլոզ խանաթ
 Տուեցիր լուսեղէն սարիֆաթ

Պատողունք ըսիր երկնուց զիննաթ

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի,

Մըջ աշխարհին ե՛րար գացիր

Էն դառն դժոխք աւերեցիր

Գերեալ հոգիք ազատեցիր.

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Երեք թաղաւոր եկան քեզ տեսան,

Դու մկրտուեցար գետ Յորդանան,

Դրախտ շինեցիր խիստ պիտուական,

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Մըջ աշխարհիս հեծար ջորի

Խօսքերդ ջափահիր անգին

Ճգնաւորներ քեզ կ'աղաչեն,

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Ին(ն) դաս հրեշտակ քեզ փառաբանեն

ահազ,

Տաճարից կարդէր սաղմոս շարական

դասադաս

Ողորմութիւն երկնուց սուն (սիւն) հանապազ

Քրդի չը կէր քուն: Իսկիթ մարգարէն

չինէր քու տուն

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Գնալն ու գալ թմի (լըմնայ) տարի

Մարդ կայ չար է, մարդ կայ բարի,

Վըր գերեզմանիդ լուսաւորի

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Ուխտաւորներդ հազար բիւր են

Ակունք գոհար քեզ կը բերեն,

Լոյս գերեզմանդ կը համբուրեն,

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Տաճարիդ մէջ կուտան կեցո՛ւ

Դատաստանին մեղքն հարցու,

Մեղաւոր թալին, արդար վերցուն

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Մարդուն դու տալ դօլփաթ ու սալ,

Մեռնողին մենակ մէկ սալ,

Քու դատաստան Ուռնայի կալ,

Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:
 Մեղքս եղեր քօջք ու սարայ,
 Բերանս խօսայ սիրտս ետրայ,
 Ստեղծող դու էնիս զարայ
 Որբեր ըմէն (ամեն) քրդի ծառայ,-
 Լեզուս մէջ բերնիս պլպուլ է,
 Միրզօն զիր մեղք քրդի կուլայ,
 Մեղայ քրդի Յիսուս որդի:

Զ.

ՍԱՆԱՄԷՐՆ ՈՒ ՔԱՆՈՐ

Մէր տէրն նստեր եօթն աթոռ
 Օրհնէ զՍանամէրն ու զՔաւոր (կնքահայր),
 Իմաստուն էր թղթին կիշէր (նայէր)
 Կերթէր սարեր ծաղիկ գաղէր (փնտռէր)
 Մեռոն կ'եփէր, կարգ կը քաշէր,
 Մաքրէր զՍանամէրն ու զՔաւոր:
 Քու պղինձը անկրակ կեռայ,
 Կանանչ Մեռոն ծանր բեռ է
 Սանամէրը մաքուր Մէր է (մայր)
 Մաքուր Սանամէրն ու Քաւոր:
 Քաւորութիւն խիստ անչափ է,
 Չար թշնամին մարգ կը խաբէ,
 Ջարկէ զկանանչ մեռոն թափէ,
 Խային Սանամէրն ու Քաւոր:
 Մեր տէրն իջի Յորդանան գետ,
 Ունի Գաբրիէլ Միքայէլ աշակերտ
 Ըրեց Քաւոր Սուրբ Կարապետ
 Օրհնեց զՍանամէրն ու զՔաւոր:
 Արին առեր է չորս 402էն
 Կանանչ մեռոն լցուկ չուշէն
 Էն է պահի զաշխարհն ի շէն,

Մաքուր Սանամէրն ու Քաւոր:
 Սանամէր որ իմանայ,
 Դիմէ զՔաւոր սարսափանայ,
 Էրկինք գետին ուրախանայ
 Սնքուր Սանամէրն ու Քաւոր:

Է.

ԿԻՒՐԱԿԻ ԵՒ ԿԻՐԱԿՆԱՄՈՒՑ

Մեր Տէրն Էօթն օր ստեղծմունք ըրեց,
 Առաջ ինք պահեց սուրբ կիրակին,
 Տուեց մեզի թանպէհ ըրեց
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին:
 Որն որ Աստծուց կենէ,
 Ականջ չ'ենէ սուրբ կիրակուան
 Ան մարդ քընց անօրէն դէն է (անդին է)
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին:
 Որ կիրակի արտ կը վարէ
 Անոր գործք մահուց չար է,
 Արքայութենից պէպար (զուրկ) է,
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին:
 Որ կիրակի արտ կը ցաքէ
 Իր մարմնուն բան կը հոգայ
 Մարմին ողջ է, հոգին տըքայ
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին:
 Որ կիրակի արտ կը քաղէ
 Թշնամուն բնաշուն կաղայ
 Մարմինն ողջ է, հոգին կուպ է,
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին:
 Որ կիրակի սէլ (սայլ) կը բանայ,
 Աստուծոյ օրէնք կը խառնէ,
 Պատիժ կուգայ վըրէն չառնէ.
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին:
 Որ կիրակի էրան կ'ենէ,

Անոր յաղթող քահանան է,
 Չաւայ ընող սուրբ սեղան է
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին։
 Որ կիրակի փէտ կը տաչէ,
 Անոր կրակ զայն կը խաչէ,
 Մարմին ողջ է, հոգին մաչէ
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին։
 Կիրակուան շատ կայ հիսաւ
 Որ նոր կ'իյնէ զօր կը կիսէ,
 Ականջ ըրիր մեղայ քիսաւ
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին։
 Մեր մեծաւոր Լուսաւորիչ,
 Մարդ կայ գիտուն, մարդ կայ ոյինչ,
 Գրիր քսան ու չորս պատիչ (պատիժ)
 Որ չպահէ սուրբ կիրակին։
 Կիրակմտի զօրն էլ շատ է,
 Որն որ անսր զաղըր գիտէ
 Յարժամ (միշտ) զանոր մուրատ կուտայ,
 Մաքուր պահէք սուրբ կիրակին։
 Հօտաղն ըսեց կիրակմտից,
 Սէլուոր սէլն էն տեղ արձկեց
 Կէս գիշեր բարձուկ կալ բերեց
 Մաքուր պահուած սուրբ կիրակմուտ։
 Մութն աշխարհիս բաներ սուտ է,
 Որ սուրբ պահեց կիրակմուտ է
 Դատաստանին հոգուն ումուտ է
 Որ մաքուր պահէ կիրակմուտ է։
 Աչըղ Միրզօն հալպաթ կը մեռնի,
 Աս աշխարհ հէմ քաղցր է հէմ դառն է,
 Օր մը Գաբրիէլ զհոգին կ'առնէ,
 Գովայ զկիրակին ու զկիրակմուտ։

Ը.

ԳԱՒՈՑԻ ՄԸ ԻՐԵՆՑ ՈՒՒՑ ԵՐԹԱԼԸ ԿԸ ՊԱՏՄԷ

Տէրի (տաւրի) մը ուխտ էր Մրաթուկ,
 Մենք յէ հըզանք ու խբանք.

Հրգանք ու խրկանք. հմա կինաս

Թէ ինչ էր հրգանք ու խրքանք.

Իմ պապու քօլօզ դրեր ենք գլուխսի,
Գօլզի ծէր ծակ էր, փրջում սրեր էր
էրնէ դուրս, կը ճրատէր ինչ որ
Պօղի պըլուանի պէս.

Ձիմ պապու կէռք հագեր ենք,
Մախաթ զարկեր ենք ի փողպատ,
կը ճրատէր ինչ որ Ռուսի թըվնքի պէս.
Ջշուռն կապեր ենք ի պառիկս,
Կուրնկի կը տըռտղէր յետք դիս,
Համտու իշի պէս.

Իմ պապու դատուընին (տըխին)
Սուեր ենք ի ձեռս, կութ մը զարկի
Ի գլուխ՝ մէկ լէ կէս եղաւ
Ուրջայի սալի պէս.

Ձուխտ մը զարկենք հոն, մէկ լէ դէս,
Ջոքանչս կաներ էր վըր քարին
— Կը մեշէր (մտածէր) վըէս.
— Էյ մեռնիմ քէ Մրաթուկ,
Դու անզոքանչ ինչպէս կեաներ ես
Եդ վէրվէրի սըրէր.

Թ.

+

Տէրի մը մէք օթ հոգի ելանք կացինք Մրաթկու կողեր,
խոտ կը հնձէինք.

Հմա կինաս էս ու սընուորն նուորն էնք եան չէ. էս
ենք, ուրտիկ, Մուրտիկ. Լօլօ Մընօն, Պօպօշի Եղօն, Սրկէվըրի
Գսպօն, ու մեր մեր հըպլօն: Մէք օթ մարդ, տեսանք մէկ էն-
դին մթնդաց ու եկաւ, եկաւ ու եկաւ: Սկաւ վըրդապետուկ
մը բընց էնց մը. ըսեց պաքի ախշար (բարի ողջոյն) վըր
ձըզի: Մէք մաթ եղանք ու կանանք. Հըպլօն շատ շարստան-
տեղ էր ոլորտի, ըսէց, ողորմի քու պապուն, լուս լէ իջնայ
վըր քու մամուն:

Վըդապետուկ կեանաւ, ձեռք սրեց մօրուս ու քեաշուաւ:

Ժ.

ԿԱՐՕՍ ԽԱՁ 1)

Հոտաղներ դուրան դաշտին,
 Ուրանք ուրանք խաչ շինեցին.
 Ընկուզի թփով փաթթեցին
 Չոքան լացին աղաչեցին:
 Աստուծմէ շատ խնդրեցին,
 Դու շնորհք տաա քարոզ խաչին,
 Թուա ինկաւ ծառի պօպին.
 Նրազ գնաց Տէր Յոհանին
 Արի. տար զկա եկեղեցին,
 Գիշեր մեծ լոյս տամ տաճարին
 Յորեկ հով ընեմ աշխարհին:
 Եօթ քահանայ եօթ վարդապետ
 Եկան կանանչ ծառի կշտին,
 Թուա ինկաւ գիրկ Յոհանին
 Ոսկի քարոզ վարդապետին
 Տարան դրին եկեղեցին.
 Գիշեր լուս կուտար տաճարին
 Յորեկ հով կընէր աշխարհին
 Ղուրպան եղնիմ քարոզ խաչին:
 Հայ մը ուրաքաւ Հայոց հաւատ
 Գնաց ըսեց Պարսիկ խանին,
 Խաչ մը ելեր Հայոց ազգին
 Էն արժան չէ Հայաստանին.
 Էն արժան է քու խազինին
 Ակն ու գոհար քո խանըմին,
 Խանը կանաւ վըր պատանին
 Չեռքով ըրեր Չուխատարին,
 Գնա Քարօս խաչ բեր ինձի
 Էն արժան չէ Հայոց ազգին.
 Էն արժան է իմ խազինին
 Ակն ու գոհար իմ խանըմին:

1) Կարօս խաչի մի ուրիշ վարիանտ մենք տպել ենք
 «Էլումայի» առաջին տարիներում: Ծ. Խ.

Գնաց Չուխատար գեղի կլտին
 Փէտ մը զարկեց գիւղականին,
 Մէկ լէ զարկեց Ռէսի տղին.
 Թէփսի մ'ոսկի գիւղականէն
 Թէփսի մ'ոսկի Ռէսի տընէն
 Եղնի քու սօլ ու մըխսի գին
 Զեռք մի զարկի Բարոզ խաչին:

Գնաց ըսեց Պարսիկ խանին,
 Ան չընդունեց այնքան ոսկին,
 Խանը կանչեց իր քով զԱլին
 Ղրկեց գնաց Բարոզ խաչին.
 Ալին ձին կապեց ժամու դռան
 Մտաւ ներս ծունկ զարկեց բեմուն.
 Զեռքը զարկեց Բարոզ խաչին
 Կատղաւ Ալին կերաւ զիր ձին.
 Մազէ խարար փաթաթեցին
 Պատնի տկով դուրեցին
 Ղուրպան եղնիմ Բարոզ խաչին:

Պարսիկ խան կանած վըր պատին
 Ասքար ըրեց Բարոզ խաչին
 Առջին դարձաւ վըր յետինին
 Յետին դարձաւ վըր առջինին,
 Աւեհք զիրար կոտորեցին,
 Կատղաւ խանը վըր պատանին
 Կատղաւ խանըմ վըր հարամին,
 Կատղաւ մանուկ մըջ օրոցին:

Պատան եօթն հեղ ժածը եկաւ
 Նոր Բարոզ խաչը յետ դարձուցին
 ձիւղ (հօտ) մը ոչխար քո խնկան դին
 Իլիսի մը ձի քո մօմի գին,
 Զուխտակ դուքան քեզի ընծայ
 Դու խնայէ իմ տան տեղին:

Տարան դրին եկեղեցին
 Գիշեր լուս կուտար տաճարին
 Յորեկ հով կ'ընէր աշխարհին
 Էն արժան էր Հայոց Ազգին,

Շատ արժան էր Հայոց հաւտին
Ղուբսկան եղնիմ Բարոզ խաչին:

ԺԱ.

Աղբրանց արուն մը՛ Վոթան քարերուն
Սուսամ սէմնուլ զարդարանք սարերուն,
Քաֆր տիւլար գու ըսիր,
Է՛ր ինքար ըրիր:
Պալասան ծաղիկ, հոսով մանուշակ,
Քու ծոց պառկող
Ինչ կընէր օրդան տօշակ,
Քաֆր տիւլար դո՛ւ ըսիր:
Է՛ր ինքար ըրիր:
Շուշան է խօրօտ,
Վարդ սպիտակ կարմիր,
Դու իմ սրտիս մէջ
Կրակ ու բոց դրիր.
Քաֆր տիւլար, գու ըսիր,
Է՛ր ինքար ըրիր.
Ելիս ու հաւաս ունիմ
Յորժամ կը խօսամ,
Վարպետից առեր եմ
Դա, Այբ, ու Սէ, (դաս)
Մեղեհրս շատցեր են
Թողութիւն արա՛
Արժանացու առնեմ
Մէն, Այբ ու Սէ: (մաս)
Է. աշխարհքի մեղք
Մարդիկ կը շահէ,
Ահլի մարդ պէտք է
Աստծու պատուիրան պահէ,
Աստծու ճանապարհը քալող
Չաթի անահ է, որ լինի
Աստծու Խէ, Այբ ու Սէ. (խաս)
Սէյրանի Սարգիսն եմ
Մեղքէս կը դառնամ

Բարութիւն գործելով
 Չարութիւն մոռնամ.
 Վատէս լրմընցեր է
 Զոշա կը բառնամ,
 Դու իմ զերեզման
 Գիմ, Այբ, ու Սէ: (գաս)

ԺԲ.

ԴԱՏԱՍՏԱՆ

Փառք բեզ, փառաց թագաւորին
 Փառքիկ մը տանք Ստեղծողին.
 Աստուած սիրող անկաճ էրէք
 Բաներն ըսեմ դատաստանին:
 Յորժամ կուգար նորս տարին
 Խիստ դժուար էր յետին տարին
 Քամին կէլնէր հարաւային,
 Էն սար ու ձոր յիրար խառնուին
 Կու ցածրանար բանձրիկ սարեր
 Կը հափսարէր դառներ գետին.
 Հուր մը կելնէր ծածկէր զաշխարհ
 Կը կորսուէր Ադամորդին:
 Խաւրէր արեւ, խաւրէր լուսին,
 Խաւրէր աստղունք հըտ իր կշտին,
 Խաչ մը կելնէր յարեւելաց
 Խիստ պայծառ էր Հայոց Ազգիհ,
 Եօթնպատիկ քընց (քան) զառաջին:
 Աստծու մանկտիք, ես ձեզ գերի,
 Եկէք գործէք, գործեր բարի,
 Բաներ սուտ է էզ աշխարհի,
 Վաղ ամենայն մարդ մեռանի
 Մալ կու մնայ վերեւ հողի:
 Հոգին կռուաւ հըտ մարմընուն
 Ըսաւ, ելի՛ ճուապ տանք Աստծուն,
 Մարմին կռուաւ հըտ իր հոգուն
 Ըսաւ, գործ մը չունիմ բարին

Ինչ հուսալ տամ Ստեղծողին:

Որն որ ունի գործեր բարի
Զինքը ջոկին հրա արդարին,
Որն որ չունի գործեր բարի
Զինքը ընեն սառնամանին:

Խաղար տարան մեղաւորին
Թէ մաղէ կարմունջ կապեցին,
Մեղաւորներ նստան լացին
Մեղի նեղ ճանրով կը տանեն,
Առաջ գալով չար թշնամին
Բարով եկար իմ սիրելի.
Արի գեղգի պատիւ տանեմ,
Տարաւ թալեց (ձգեց) հուր գեհնին.
Միան ջնջեց, արուն ծծեց,
Ոսկոր թալեց մէջ կրակին:

ԺԳ.

ՀԱՆՆԵԼ ՈՒՎՆԵՐ

<p>1. Սև ուլ ուլիկ
Բռնեմ պոչիկ
Թալեմ քօչիկ
(չամի):</p>	<p>2. Խալխալ մանկզոն
Հըրի Տրապիզոն
(ծիտծան):</p>
<p>3. Ինծի բան մը կայ, տարի տարի
Տասուերկու ամիս, կուտէ խոտ,
ու չը ք...է (Խայրոն գլուխն է):</p>	
<p>4. Ազամայ տարիէն ի բաց
Կիկոին կայնի մէկ ոտաց (դուռ):</p>	
<p>5. Կալ կաշի՝ կամ երկըթէ,
Ջուր տուր ու քըչէ (գլուխ, ածելի):</p>	
<p>6. Բունկալ բունկալ մի ոտն ունի,
Մի ելնայ դուրս, գել կը տանի (սունկ):</p>	
<p>7. Հութ հութէն, երկու թաթէն
Կախալուկ ի պատէն, ալխարհ թափի
Թամաշէն. (Թմբուկ):</p>	

8. Զորս չորթան տասուերկու Սուլթան
Բարձած կերթան. (գութան)։
9. Ինծի բան մը կայ, բան չը մնի,
Ոտն է գլուխ խասամանի
Մարդ պիտի առաջ կայնի (հրեշտակ)։
10. Անծին շալկեց անբուս
Անդադարի տունկով ընցաւ.
(Զորին, աղ և կամուրջն են)։
11. Ինքն ի հողէն, կեանքն արեւէն,
մահն ի ջրէն. (աղ)։
12. Ինծի աղուէս մը կայ կերթայ,
կերթայ, պոչ կ'երևայ (ասեղ)։
13. Տապտապին աղբէր (եղբայր)
Ջրին հօրօղբէր, (հօրեղբայր)
Աւտալսիրութեան
Մէջ քաղքին չէր մաներ (նաւ)։
14. Հաւք մը կէր, հանք էր
Խզըջուխին վանք էր
Արուն ծովէն ձէն կիտէր
Սօթն աղբիւրէն ջուր կիզար. (վիշապ)։
15. Հաւկթի նման սիւտակ է,
Ու ամեն մարդուն պէտք է (պատանք)։
16. Էլայ ել, կտրաւ սրտիս թել,
Թափաւ սուլթան սիսեռ. (կարկուտ)։
17. Լու մը թռաւ լուս կարպետէն
Զրվդիկ դարկեց տիվանխանէն
Մարդ մը սպաննեց Հնդկաստանէն. (կայծակ)։
18. Ամա օրօրաց, ձուն թրթռաց,
Ամա քո—բարձ, քարուան
Դու դարձ, (մեռել)։
19. Մարդ մը առաւ խուրձ մը խոտ
Ջուր անցաւ մէկ չը պատաւ (մօրուք)։
20. Գոմ մը կայ, կը տանէ երկու հարիւր
Ոչխար, խել մը խոտ չտանէ (մըջիւնի բոյն)։
21. Գոմչու կաշի, բրբալու փոշի,
Նը կը հալի նը՝ կը մաշի. (ոտքի տակ)։
22. Ըրբալ ուր պիտի սրբեց,

Ութ հարիւր հազար
Մարդիք մեկտեղ
Շրջեց, (քուն):

23. Հաւք մ'իջաւ երկնուց,

Ոսկի լական էր կտուց,

Հա էրէց, հու էրէց

Զորս բան աշխարհ չը գտաւ.

Պատասխան. Մէկ ծովուն ծածկոց չկայ,

Մէկ երկնուց սուն (սիւն) չկայ,

Մէկ ջորուն ծնունդ չկայ,

Մէկ ալ մարդու ափի մէջ մազ չկայ

24. Ինձի բան մը կայ, տարի ցերեկ դուրս

Կը զըռնէ, ու երբ տուն կը դառնայ

Մէկ տասնոցի տեղ կը բռնէ ձեռքի փայտ):

25. Ժամանակէ ի բաց, Գաթի խանուն մ'են դրած,

Արծուին թամբ են դրած, արծիւ թռաւ

Թամբ մնաց. (հոգին ու մարմին):

26. Արտ մը կայ, մէջ խուրձեր ընկած

ու չի ժողվուիր. (երկինք և աստղեր):

27. Մտէ բերդ, երկթէ թարանճա,

տէրն վրան կը ճօճայ, (ձին, զանկուն

(ասպանդակ) և թամբ):

28. Պապէն նստի փեթկի բերան,

մուրուք ծալի դրի բերան (սանտր):

29. Ինծի ծառ մը կայ, ծռուի գլուխ կօլ մը կայ,

կօլի մէջ օձ մը կայ, օձի գլխուն վարդ մը կայ-

(ճրագ, ձէթ և բոց):

30. Անջուր ջաղաց, անկրակ բաղարջ.

(մեղրէ հաց):

31. Ինքն ի հող, մօրուքն ի շող (չաղգամ):

32. Էն կողմ դար, էս կողմ դար

մէջն անդադար (գետ):

33. Հանելուկ, հանմանելուկ,

ծէրն է ծաղիկ,

տակն աւելուկ (խաւրժիլ):

34. Զին ի ձոր թամբեցինք

գլուխն երկինք հասուցինք. (ծուխ)

35. Մտէ օրսոյ փէտէ տղայ,
քանի զարնես կը վըղվըղայ, (դամաւարայ):
36. Արտ կը կայ խիստ լայն ու երկար,
որու մէջի խուրձեր ժողվել չէ հնար.
(երկինք և աստղեր):
37. Հոգի չունի կը խօսի. (ժամացոյց):
38. Աղամէն ի վեր, կանոն մ'են դրեր,
Արծիւն իր բուն մտեր,
Բունն չէն եղեր,
Վերջ արծիւ որ կը թռնայ
իր բունն ալ աւեր մնայ. (Հոգին և մարմին):
39. Դուռ ջրէ, բանլիք փէտէ,
Նէճիր փախաւ, նէճիրուն բռուաւ,
(Մովսէս, իր դաւազան և Փարաւոն)
40. Ամպն եկաւ հով էրէց,
Էզ (եզն) ծնաւ, կով բերեց.
(Աղամ, Եւա):
41. Ինք քընծ լու մի, պաժ քընձ սունի մի.
(Կանամբ):
42. Արի ըսեմ չի գար, մի գար ըսեմ կի գայ,
(Շրթունք):

ԺԴ.

Ելէք տեսէք, ո՞րն եկաւ
Երեք պօզ (ճերմակ) ձիաւոր եկաւ.
Մէկն էր Յիսուսին, մէկն էր կուսին,
Մէկ խանկարած ասուարաին,
Եկան սարով, գացին ձորով,
Մեր Տէրն եկաւ խերով բարով:
Տճր կերթաւ
Տուն հիւընդին.
Նրդիս աղացկնին,
Բալինիս թալինք վերս բարձին,
Չը վախենայ սիրտն ի փորին,
Չը դլորուի լեզուն բերնին,
Չուր գալուստ դայ Քրիստոսին:

ԺԵ.

↓
 ՉԱՐ ԱՉԻՑ ԱՂՕԹԲ

Չար աչքն ի չար փուշ,
 Չար փուշն ի չար կրակ,
 Չար կրակն ի ծով
 Ծովն ի յանառակ:
 Ան օձն եկաւ կրկնալէն
 Կթեցի զկաթ քսու չինէն
 Լըցի վըր չար փշին,
 Ու դարկի մըջ չար աչքին,
 Ու ըսեցի. չար աչքն ի չար փուշ,
 Չար փուշն ի չար կրակ,
 Չար կրակն ի ծով,
 Ծովն ի յանառակ:
